އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ ގަލީލީ ޖެންސަން އަކަށް ވާށެވެ

އަބްދުﷲ ސާދިޤު

މިއީ މީގެ ވިއްސަކަށް އަހަރުކުރިން (1978 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޯބަރުމަހު) "އަހަރެ" ގައި އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ ސާދިޤު ލިޔުއްވައިފައިވާ ލިޔުމުންކޮޅެވެ. ދިވެހިބަހާބެހޭ ގޮތުން ފާޅުކުރައްވާފައިވާ ހުރިހާ މިސާލުތަކުގެ އެހުއްދުން ހުރި ހިތްހުރުމަތަކަށް އަބަދުވެސް "ފްރެޝްނަސް" ލިބިގެންދާ ހިސާބެވެ. -އިދާރާ-

ހިތަންދު ކުޑައެއްޗެއް ނަމަވެސް އަމިއްލަ އެއްޗެއް ދުރުކޮށްލުމަކީ، އިންސާނީ ޠަބީޢަތު ރާހަތަކަމަކަށް ނުވެއެވެ. އަމުދުން ބިމާގެ އަމިއްލަ މުދަލެއް، ނުވަތަ ކާބަފައިންގެ ފަރާތުން ލިބިފައިވާ ތަރިކައެއް ކަމަކާއި ނުލައި ގެއްލިގެންދިއުން ފެށިޖެހުނަމަ އެންނަނީ، އޮއި، ކެތްވެސް ނުކުރެވޭ ވަރުގެ ބޭޖެހުމަކަން ވެވެއެވެ.

ހިމާގެ ގެދޮރަން ހިމާގެ ރަށަށް ހިމާގެ ވަޠަނަށް ނިސްބަތްވާ ކޮންމެއެއްޗެއް، އެއްވެސް ވަސްވާސައެއްނެތި ގޮތުގައި އެދެނީ މުދަލުތަކެވެ. ތަރިކައިތަކެވެ. އެއީ އެބައެއްގެ ޒާތީ އާދަކާދަ ކަމުގައިވިޔަސް އަމިއްލަ ބަސްކަމުގައި ވިޔަސް ހަމައެކަނިއެވެ.

އަޅުގަނޑު ހިތުން، ބަހާއިބެހޭ ބަހެއް ބުނާނަން، ޖަހާފައިބޮޑު ...

ވަކި މިންވަރެއް ނެތެވެ. މިހަކު އެއްޗެއް ބުނެފިނަމަ، ބަލާށެވެ އުމުރާގެ ދުށް ކަލުމިނަކަށް، ދިގުކަރުމިނަކަށް ނުނުވެ. އަދި ހައްޔައެވެ. ބަލާށެވެ އެބުނި އެއްޗަކަށް އެކަށީގެ. ޔަޤީންކުރުން ވަރިވުމިބާ އެއްޗެއް ރަގަޅަށް ވިސްނައިދީފާ އެބުނި ހުށި އެއްޗެއްކަން، ނުވަތަ އެގޮތް ގެކުރައްކަން ހަމަކަށްމަ މިހާރުވެސް އެންނަނި ފިޔާތެވެ.

ދިވެހިބަހުގެ ޤަވާޢިދުގެ މައްޗަށް ...

އިތުރުން ގެންގުޅޭވާ އެއްޗެއް ކަމުގައެވެ. ބާކީ އެއްޗެއް ކަމުގައެވެ. ދީން ހިތަށް އަރައެވެ. އެހެންކަމުންވާނަމަ، އެންމެ ބޮޑު މުރުންނާއި ހިސާބުން ފެނިގެން އެންމެ ދެރަމުރުންނާއި ހަމައަން މިބަސް ބޭނުންކުރަނީ ކީއްވެގެން ބާވައެވެ. މިބަސްބަސް ބޭނުންކޮށްލާ ބަހަން އިތުރު ދުއްސަނި ކަމާއި ފުރިހަމަކަމެއް އެއަންނަނީ ކީއްވެގެން ބާވައެވެ. މިއީ ވަރަށްބޮޑު ސުވާލެކެވެ.

މިޙަބަބުފުޅުނަން އަރުވަނީ މިއަދު ޝައިޚާ ކަންދޮޅި މިއުޖީ ފަރިބަޔާ އާއިއެވެ. "ޝައިޚާ ނުވޮޅިގެން މިއުޖީ، ވޮވޮޅިއެއް މިވަރުބަލިވާ" ބަޔާ އާއިއެވެ. ކުޅަ އިރުކެއް އަރުވަނާއިއުކު ވޮޅިކޮންޓައްވަނުވި ނުސްޅިއެވެ. ފަންފުނުން މައިޔާވެ.

ކުޅެވުނު ސަތަރަކް ނޯވެވެ.

ދިވެހި ބަހުގެ މައިގަނޑުބައި ޝަކަލަކަށް ނިމިފައިވަނީ ޝިންބައެކެވެ. އެއީ އަކުރައި ނަމާއި ކަމެވެ.

އަކުރުވަނޑު ނަޝަރުކައި ބަސް ބައިޝަކަލަން ބައްމުގެ ކުރިން އަދި ބަޔާކަކަށް ފިރިން ނުކުޅާއް އެބައުޅެވެ. އެއީ ޝައްވެ؟ އެއްވެސް އަކުރެއްނުޅެވެ. އިންސާނެއްގެ އަގައިން ނުކުނުނަ ކޮންމެ އަޑަކީ ބަހުކެވެ. އިންސާނާ ދިޔުމަށް ކޮންމެ އެއްޗަކީ ވެސް ބަހުކެވެ. މިބަސްޝަކުގެ ޝުރޫގައި މާނައެއް އޮންނަ ބަސްބަހާއި (އެއްބަހާއި) މާނައެއް ނުންނަ ބަސްބަސް (ފަރިބަސް) ވެސް އެބައުޅެއެވެ. މިސާލެއް

ބޭނުންކޮށްލާ ހިންގަވާނެވެ. މަގުމަތީގައި ހިނގާ ބިނގާ ވާއިރު، އަޅެއް ފާޅެއް ނުހުރެއެވެ. އިސްވެދިޔަ ޗުލުމަތަން ވިސްނާލާއިރު މަގުމަތީގައި ހިނގާއިރު ފާޅެއް ނުހުރެއެވެ. މިހުރިހައި ބަހަކަށްވެސް ދިވެހި ބަހުން ނަން ކިޔައިފައި އެބަހުއްޓެވެ. ނަމަވެސް އަރުވަނީ އެ ޗުލުމަތީގައި ދަނޑުވަރުކަން ފާހަގަ ކޮށްލާފައިވާ، ދެބަހަކަށް ލިބޭ އެއްވެސް ނަމެއް ނުއެވެ. ނަމަވެސް އެދުބަހުގެ ސަރަހައްދުން ބަހަށް ގެންސުރިފައި އެވާ ފުރިހަމަކަމަށް ޗުމުލު ޝަކުއާރު ކޮންމެއްވާ ރަށުގެފަށް އެނގިފައެއި ގެންނަވާނެއެވެ.

ފަސް، ފަލިން އޮންނައިރު މާނައެއް ދުރަށްވާ މިބަރަކާ އަކުރެއްބަހައެވެ. އަކުރަކަން ވިއްސަ މިބަސްޝަރަ ފަދައެގެނި އަކުރުގެ އާއިރާގެ އެހެން ގޮތްބަރުން ވަދައުޖޫ ޝަންޝާކަން ނުނުވެ. ކޮޅު މަޝީގައި އެޝް ފުޝައްގެ ގަނޑުޝަކުކަން އެއްޗެއް ކިޔާނެއްނެއް ނުނުވެ.

ކަޝިބުދުރުވެ. ސަލާން ގަލާން ކުރައްވާ ކަރަލަ ޝަންޝަނަނެވެ.

އާނާގެ އަރުލެއް ވަރުލެއް ނުރުންނަކަރަލަ ޝަންޝަނަނެވެ.

އަކުރުގެ އާއިރާގެ އެހެން ގޮތްބަރުން ވަދައުޖޫ ޝަންޝަނުން އަކުރު ބޫރު ކޮންލައިފިނަލަ، އެހެންނާ، އެދުބަހުގެ ގެޖުން ކަނީދުއެވެ. އެހެންނާ، މާނަޝަފާޝި ފެދުއެވެ. ނުވަޝަ، މުޖި ޗުމުލަ އެއްވެސް އެއްޗަކަން ނުވެ ހިނގައިދުއެވެ. މިސާލުއެދުމާޝިއެވެ. ގަންލަ

ބަލިގެ އިން ނުކުމެގެން ގެ އަށް ހިގައްޖެއެވެ. މުހުސިނުގެއި މިވާ އިން އާއި އަށް، ޖުމުލައިން ވަކިކޮށްލާފައި އެޖުމުލަ ބޭނުންކޮށްފިނަމަ ވާނީ، މަންމަ ބަލިގެ ނުކުމެގެން ގެ ހިގައްޖެއް އެވެ. އެހެން ނޫނުންޏާއެވެ. ނަމަވެސް އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ "ފަހިބަސް" އެޖުމުލަ އިން ވަކިކޮށްލިއަސް އެޖުމުލައިގެ މާނައެއް، ގެއްލިގެންނެއްނުދާނެއެވެ. އަންނަ ބަދަލަކީ، ފަހިބަސް އޮންނައިރު ހުންނަ ފުރިހަމަކަން ގެއްލުމެވެ. ވީއިރު ހަމަ ގައިމުވެސް މިއީ އަކުރެއް ނޫނެވެ. މިއީ ދެން ކޮންއެއްޗެއް ބާވައެވެ! މޮޅުމޮޅު އެއްޗެއް، ނަންނަންމެ އެއްޗެއް، ބަހުގެ ތެރޭ އުޅެބާވާ އެއްޗެއް، "ބާވަ މިއީދެން ކޮންއެއްޗެއް" ؟

އަޅުގަނޑު މިކަމާއި ގުޅޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ފިކުރާއި ހިޔާލު ހިންގައި އެއްވެސް މާކޮޅެއްގައި ނުޖެހުނީމާ ގެޑިންނުގެއެވެ. ދެންމި ހިޔާލު ފޮޅުކޮށްލިމެވެ. "ހިޔާލާއި ފާލު ކޮށްލިއަކަސް މީހާއިގެދު ހިންނަބައި "ފާލަށް" ނުފެންނެވެ!

ފަހިބަހޭ އަޅުގަނޑު މިލިބާ ކަރަތަ ބަހެއް ދުނިޔޭގެ ގިނަބަސް ބަހުގައި ހުންނަކަމެއް އަޅުގަނޑަކަށް އެނގިފައެއް ނެތެވެ. އެ ޓޮނގުން ގަބޫލުކުރާ ގަދުކަމުންނެވެ. އުރުދޫބަހުގައި މިކަހަލަ ބަހެއް އޮންނަކަން އަޅުގަނޑު ދަންނަމެވެ. ވީއިރު މިކަހަލަ ޝަދުބަހެއް މިބަސް ކަމުވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކިބޮޑު ފަހުރުއެއްއެވެ. އާދެ، އުރުދޫ ބަހުގެ އަހުވާލުން އެބަހަށް ކިޔައިގެން އުޅެނީ "މުންމަތު" އެވެ. އެމީހުން މިހާރުވެސް ފަހުރު ފެނިކަމާއި އުކު ރޯޖީ އޯޖީކައިގެން ކިޔާބު ވަޔާބާ ބަލައިހަދައެވެ.

ވީއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ފަހުރަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޝަރަފަށް ކޮންމެވެސް ނަމެއްދީފައި ދިވެހިބަހުގެ ގަވާއިދުގެ ކޮންމެވެސް ގޮތަކުން ފައްސަލާކުރެވޭނެއެވެ؟ މި ރޮޔިބަސް، ބަހުގެ "ދަގުޑަކަން" ވިދާ ނުދާކުރެވޭއެވެ. މިއީ އަޅުގަނޑު ފާލުކުރި ހިޔާލަކަށް ބަޔަކު ތަނަގައި މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދޮބުވެނި ދިވެހިބަހުގެ އަސްލު ގަދަ އިލްމީ މާސްޓަރެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަހުރާއި ޝަރަފު ކަމުގައިވާ އަދިއެތަބަހުގެ ވީނީ އަދުރުކަމެވެ.

"މިވީނީ އާރު ނުރުހުނީ އަޅުގަނޑު"

"ކަރުގައި ވިއަސް އަދުރުން"

"މިވީނީ ރުއިމަކި" ގުޅި ބަހުގެ" ހިތުއިމަން ނުވާނޭގެ" އާދޭ! "ކިޔަންދު ދެރަހަސް ނެޔަސް އިދާރާއް" "އޮޔަސް ވެފައި ނުރުހޭވާ ހަޔުރަކަން"

"ކިޔަންދު ކުޅެވެސް ރަނގަޅު ބަހެއް ނަމަ" އާބަހެއް ވާނީ ހަމަރަނގަޅު ބަހަކަށެވެ. ނަމަވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ނޭގެއެވެ.

"ހިކުރަސީ މިޒަރޭ ފިޔެއޮވޭ ހާދިވާރޭ ދިކަލަކު ކުކުޅެއް ހަވޭނިވި ކިހިނެއް އަދިލިފާ" އާދޭހެވެ. އަދިލިފޫހި ހަމަ "ރުޅި ނަޑަ އަޒު ފުޅުން ދޮއްގެ، ވިދާ ނޫންބަހާދެއްގޮތް".

(ނިމުނީ)